

RECOMANDAREA CONSILIULUI**din 9 iulie 2019****privind Programul național de reformă al Italiei pentru 2019 și care include un aviz al Consiliului
privind Programul de stabilitate al Italiei pentru 2019**

(2019/C 301/12)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121 alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice ⁽¹⁾, în special articolul 5 alineatul (2),

având în vedere Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice ⁽²⁾, în special articolul 6 alineatul (1),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere rezoluțiile Parlamentului European,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru protecție socială,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

întrucât:

- (1) La 21 noiembrie 2018, Comisia a adoptat Analiza anuală a creșterii, care marchează începutul semestrului european de coordonare a politicilor economice pentru anul 2019. Comisia a ținut cont în mod corespunzător de Pilonul european al drepturilor sociale, proclamat de Parlamentul European, Consiliu și Comisie la 17 noiembrie 2017. Prioritățile Analizei anuale a creșterii au fost aprobate de Consiliul European din 21 martie 2019. De asemenea, la 21 noiembrie 2018, Comisia a adoptat, pe baza Regulamentului (UE) nr. 1176/2011, Raportul privind mecanismul de alertă, în care a identificat Italia printre statele membre pentru care urma să se efectueze un bilanț aprofundat. La aceeași dată, Comisia a adoptat, de asemenea, o recomandare de recomandare a Consiliului privind politica economică a zonei euro, care a fost aprobată de Consiliul European la 21 martie 2019. La 9 aprilie 2019, Consiliul a adoptat Recomandarea privind politica economică a zonei euro ⁽³⁾ („Recomandarea din 2019 pentru zona euro”), care stabilește cinci recomandări pentru zona euro („recomandările pentru zona euro”).

⁽¹⁾ JO L 209, 2.8.1997, p. 1.

⁽²⁾ JO L 306, 23.11.2011, p. 25.

⁽³⁾ JO C 136, 12.4.2019, p. 1.

- (2) În calitate de stat membru a cărui monedă este euro și având în vedere legăturile strânse dintre economii în cadrul uniunii economice și monetare, Italia ar trebui să asigure punerea în aplicare integrală și în timp util a Recomandării din 2019 pentru zona euro, astfel cum se reflectă în recomandările 1-5 de mai jos. În special, măsurile din domeniile administrației publice, justiției și concurenței vor contribui la punerea în aplicare a primei recomandări pentru zona euro în ceea ce privește reziliența piețelor de produse și calitatea instituțiilor; concentrarea politicii economice legate de investiții în domeniile specificate și utilizarea veniturilor excepționale în vederea reducerii datoriei publice vor contribui la punerea în aplicare a celei de a doua recomandări pentru zona euro în ceea ce privește sprijinirea investițiilor și refacerea rezervelor; măsurile de îmbunătățire a capacității de inserție profesională și de reorientare a sarcinii fiscale care apasă asupra factorilor de producție vor contribui la punerea în aplicare a celei de a treia recomandări pentru zona euro în ceea ce privește funcționarea pieței forței de muncă, iar măsurile de îmbunătățire a bilanțurilor băncilor vor contribui la punerea în aplicare a celei de a patra recomandări pentru zona euro în ceea ce privește reducerea creditelor neperformante.
- (3) Raportul de țară pentru 2019 privind Italia a fost publicat la 27 februarie 2019. Acesta a evaluat progresele realizate de Italia în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandărilor specifice țării adoptate de Consiliu la 13 iulie 2018 ⁽⁴⁾, măsurile adoptate pentru a da curs recomandărilor specifice țării adoptate în anii anteriori, precum și progresele realizate de Italia în direcția îndeplinirii obiectivelor naționale din cadrul Strategiei Europa 2020. De asemenea, raportul a inclus un bilanț aprofundat efectuat în temeiul articolului 5 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011, ale cărui rezultate au fost publicate tot la 27 februarie 2019. În urma analizei sale, Comisia a concluzionat că Italia se confruntă cu dezechilibre macroeconomice excesive. În special, nivelul ridicat al datoriei publice și dinamica slabă a productivității pe o perioadă îndelungată implică riscuri, al căror impact se resimte la nivel transfrontalier. Având în vedere dimensiunea economiei Italiei și relevanța transfrontalieră a acesteia, este deosebit de important să se ia măsuri pentru reducerea riscului apariției unor efecte negative asupra economiei italiene și a uniunii economice și monetare.
- (4) La 19 aprilie 2019, Italia și-a prezentat Programul național de reformă pentru 2019 și Programul de stabilitate pentru 2019. Pentru a se ține seama de corelațiile dintre cele două programe, acestea au fost evaluate în același timp. Programul național de reformă al Italiei pentru 2019 abordează doar parțial aspectele structurale menționate în recomandările specifice acestei țări pentru 2018 și deseori lipsesc detaliile cu privire la cele câteva noi angajamente pe care acesta le conține, precum și cu privire la calendarul de punere în aplicare a angajamentelor. Cu toate acestea, strategia sa de reformă se bazează pe reforme majore aflate deja în pregătire în diferite domenii, prezentând o continuitate extinsă în comparație cu programele naționale de reformă anterioare.
- (5) Recomandările relevante specifice fiecărei țări au fost luate în considerare în cadrul programării fondurilor structurale și de investiții europene („fondurile ESI”) aferente perioadei 2014-2020. Astfel cum se prevede la articolul 23 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽⁵⁾, Comisia poate solicita unui stat membru să își revizuiască acordul de parteneriat și programele relevante și să propună modificări la acestea dacă acest lucru este necesar pentru a sprijini punerea în aplicare a recomandărilor relevante ale Consiliului. Comisia a furnizat detalii suplimentare referitoare la modul în care se va prevala de dispoziția menționată anterior în orientările sale privind aplicarea măsurilor prin care se stabilește o corelație între eficacitatea fondurilor ESI și buna guvernare economică.
- (6) În prezent, Italia se încadrează în componenta preventivă a Pactului de stabilitate și de creștere și face obiectul regulii privind datoria. În cadrul Programului său de stabilitate pentru 2019, guvernul estimează că deficitul total va crește de la 2,1 % din produsul intern brut (PIB) în 2018 la 2,4 % în 2019, urmând să scadă treptat până la 2,1 % în 2020 și la 1,5 % în 2022. Aceste previziuni presupun o majorare a TVA-ului (1,3 % din PIB în 2020 și 1,5 % din PIB începând cu 2021), adoptată cu titlu de „clauză de salvagardare” pentru atingerea obiectivelor bugetare începând cu 2020. Pe baza soldului structural recalculat ⁽⁶⁾, se prevede că obiectivul bugetar pe termen

⁽⁴⁾ JO C 136, 12.4.2019, p. 48.

⁽⁵⁾ Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului (JO L 347, 20.12.2013, p. 320).

⁽⁶⁾ Soldul ajustat ciclic, excluzând măsurile cu caracter excepțional și pe cele temporare, recalculat de Comisie prin aplicarea metodologiei stabilite de comun acord.

mediu – care a fost transformat dintr-o poziție bugetară echilibrată în termeni structurali în 2019 într-un excedent de 0,5 % din PIB în termeni structurali începând cu 2020 – nu va fi atins în perioada de programare. În Programul de stabilitate pentru 2019 se preconizează că, după ce a înregistrat o creștere în 2018 (până la 132,2 % din PIB, de la 131,4 % în 2017), ponderea datoriei publice în PIB va crește cu 0,4 puncte procentuale din PIB până la 132,6 % în 2019 și va scădea la 128,9 % până în 2022. Aceste estimări pornesc de la ipoteza unor venituri din privatizare de 1 % din PIB în 2019 și de 0,3 % din PIB în 2020. Scenariul macroeconomic care stă la baza acestor proiecții bugetare este plauzibil. Cu toate acestea, în ultimii ani, majorările de TVA adoptate cu titlu de „clauze de salvagardare” au fost abrogate în mod sistematic, fără să se instituie măsuri de finanțare alternative adecvate, iar obiectivele în materie de privatizare nu au fost atinse. Presupunând că nu se fac schimbări la nivel de politici, previziunile Comisiei din primăvara anului 2019 preconizează pentru 2020 o creștere mai mică a PIB-ului nominal și un deficit public mai mare decât cele preconizate în Programul de stabilitate pentru 2019. Previziunile Comisiei nu includ majorarea TVA-ului adoptată cu titlu de „clauză de salvagardare” în 2020.

- (7) La 5 iunie 2019, Comisia a emis un raport elaborat în conformitate cu articolul 126 alineatul (3) din tratat, ca urmare a nerespectării de către Italia a regulii privind datoria în 2018. În urma evaluării tuturor factorilor relevanți, raportul concluzionează că ar trebui să se considere că nu este respectat criteriul datoriei, astfel cum este definit în tratat și în Regulamentul (CE) nr. 1467/1997, și că, prin urmare, se justifică o procedură aplicabilă deficitelor excesive bazată pe nivelul datoriei.
- (8) În urma solicitării formulate în proiectul de plan bugetar revizuit pentru 2019, Programul de stabilitate pentru 2019 confirmă impactul bugetar semnificativ al prăbușirii podului Morandi din Genova și al condițiilor meteorologice deosebit de nefavorabile din 2018 și prezintă dovezi adecvate privind amploarea și natura acestor costuri bugetare suplimentare. În special, Programul de stabilitate pentru 2019 indică faptul că bugetul pentru 2019 include cheltuieli excepționale în valoare de aproximativ 0,2 % din PIB, care vizează un program extraordinar de întreținere a rețelei rutiere și un plan preventiv de limitare a riscurilor hidrogeologice. Din cauza legăturii directe cu prăbușirea podului Morandi din Genova și a condițiilor meteorologice nefavorabile din 2018, tratamentul specific al cheltuielilor aferente întreținerii extraordinare a drumurilor și prevenirii riscurilor hidrogeologice s-ar putea înscrie în aplicarea „clauzei privind evenimentele neobișnuite”. Potrivit Comisiei, cheltuielile suplimentare eligibile aferente acestor măsuri se ridică, în 2019, la 0,18 % din PIB. Dispozițiile articolului 5 alineatul (1) și ale articolului 6 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97 sunt aplicabile acestor cheltuieli suplimentare, întrucât prăbușirea podului Morandi din Genova și condițiile meteorologice deosebit de nefavorabile sunt considerate evenimente neobișnuite, cu un impact important asupra finanțelor publice ale Italiei, iar sustenabilitatea finanțelor publice nu ar fi compromisă în cazul unei abateri temporare de la traiectoria de ajustare stabilită pentru atingerea obiectivului bugetar pe termen mediu. În primăvara anului 2020 se va efectua o evaluare finală, inclusiv în privința sumelor eligibile, pe baza datelor din 2019 observate și puse la dispoziție de autoritățile italiene.
- (9) La 13 iulie 2018, Consiliul a recomandat Italiei să se asigure că rata de creștere nominală a cheltuielilor publice primare nete ⁽⁷⁾ nu depășește 0,1 % în 2019, ceea ce corespunde unei ajustări structurale anuale de 0,6 % din PIB. Conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2019, există riscul apariției în 2019 a unei abateri semnificative de la traiectoria de ajustare recomandată pentru atingerea obiectivului bugetar pe termen mediu. Această concluzie nu s-ar schimba, chiar dacă impactul bugetar al programului extraordinar de întreținere pentru rețeaua rutieră în urma prăbușirii podului Morandi din Genova și al unui plan preventiv de limitare a riscurilor hidrogeologice ca urmare a condițiilor meteorologice deosebit de nefavorabile ar fi dedus în 2019 din cerința prevăzută de componenta preventivă a Pactului de stabilitate și de creștere.

⁽⁷⁾ Cheltuielile publice primare nete cuprind cheltuielile publice totale, mai puțin cheltuielile cu dobânzile, cheltuielile cu programele Uniunii care sunt acoperite integral din venituri provenite din fonduri ale Uniunii și modificările nediscreționare ale cheltuielilor cu prestațiile de șomaj. Formarea brută de capital fix finanțată la nivel național este repartizată de-a lungul unei perioade de patru ani. Sunt luate în calcul și măsurile discreționare privind veniturile sau creșterile veniturilor impuse prin lege. Măsurile cu caracter excepțional, atât pe partea de venituri, cât și pe partea de cheltuieli, sunt compensate.

- (10) În 2020, având în vedere faptul că ponderea datoriei publice a Italiei este de peste 60 % din PIB, iar deviația estimată a PIB-ului este de -0,1 %, cheltuielile publice primare nete ar trebui să scadă cu 0,1 % în termeni nominali, în conformitate cu ajustarea structurală de 0,6 % din PIB rezultată din matricea de cerințe din cadrul Pactului de stabilitate și de creștere. Pe baza previziunilor Comisiei din primăvara anului 2019, presupunând că nu se fac schimbări la nivel de politici, există riscul unei abateri semnificative de la cerința respectivă în 2020. La o primă analiză, se estimează că Italia nu va respecta regula privind datoria în 2019 și în 2020. În plus, ponderea datoriei publice a Italiei este ridicată, situându-se la circa 132 % din PIB, ceea ce presupune alocarea unor resurse considerabile pentru acoperirea costurilor cu serviciul datoriei, în detrimentul elementelor care stimulează într-o mai mare măsură creșterea, cum ar fi educația, inovarea și infrastructura. În general, Consiliul este de părere că în 2019 ar trebui să fie luate măsurile necesare care să asigure respectarea dispozițiilor Pactului de stabilitate și de creștere. Ar fi important să se utilizeze orice venituri excepționale pentru a reduce și mai mult ponderea datoriei publice în PIB.
- (11) Regimul fiscal al Italiei afectează în continuare în mod semnificativ factorii de producție, în detrimentul creșterii economice. Sarcina fiscală ridicată asupra forței de muncă și a capitalului descurajează ocuparea forței de muncă și investițiile. Bugetul pentru 2019 a redus impozitarea lucrătorilor care desfășoară o activitate independentă și a întreprinderilor mici. Cu toate acestea, acesta a mărit totodată, cu titlu temporar, sarcina fiscală suportată de firme la nivel agregat, în special de instituțiile financiare. Bazele de impozitare mai puțin dăunătoare creșterii, cum ar fi proprietatea și consumul, sunt insuficient utilizate, lăsând o marjă de manevră pentru a reorienta sarcina fiscală care apasă asupra forței de muncă și a capitalului într-un mod neutru din punct de vedere bugetar. Impozitul recurent pe proprietate pentru prima locuință a fost eliminat în 2015, inclusiv pentru gospodăriile mai bogate. În plus, valorile funciare și imobiliare (sau valorile „cadastrale”), care servesc drept bază pentru calcularea impozitului pe proprietate, sunt în mare parte depășite, iar reforma menită să le alinieze la valorile actuale ale pieței este încă în desfășurare. Numărul și volumul cheltuielilor fiscale, în special în cazul ratelor reduse ale taxei pe valoarea adăugată, sunt ridicate, iar raționalizarea acestora a fost în mod sistematic amânată în ultimii ani. Există, de asemenea, o marjă de manevră pentru reducerea sarcinii asupra întreprinderilor și a gospodăriilor fără întârzieri la plată, prin reducerea complexității codului fiscal și prin creșterea nivelului general de conformare fiscală. În special, deficitul de încasare a TVA-ului (diferența dintre veniturile din TVA preconizate și cele colectate efectiv) este printre cele mai mari din Uniune. Unul dintre motive este nivelul ridicat al evaziunii fiscale, care are legătură în special cu omiterea emiterii de facturi. Transmiterea electronică obligatorie a chitanțelor pentru toate tranzacțiile comerciale derulate cu consumatorii finali reprezintă un pas înainte în remedierea acestei lacune. Totuși, pragurile legale pentru plățile în numerar au crescut în ultimii ani, ceea ce ar putea descuraja utilizarea plăților electronice. Încurajarea acestora din urmă, în schimb, ar putea stimula emiterea de facturi și, astfel, ar putea îmbunătăți conformarea fiscală.
- (12) Cheltuielile Italiei cu pensiile, care se ridică la aproximativ 15 % din PIB în 2017, sunt printre cele mai ridicate din Uniune și se preconizează că vor crește pe termen mediu din cauza înrăutățirii raportului de dependență a persoanelor vârstnice. Bugetul pentru 2019 și decretul-lege din ianuarie 2019 de punere în aplicare a noului sistem de pensionare anticipată anulează anumite elemente ale reformelor anterioare ale sistemului de pensii, înrăutățind sustenabilitatea finanțelor publice pe termen mediu. Aceste noi dispoziții vor spori și mai mult cheltuielile cu pensiile pe termen mediu. Între 2019 și 2021, noul sistem de pensionare anticipată („contingentul 100”) le va permite cetățenilor să se pensioneze la vârsta de 62 de ani, dacă au cotizat timp de 38 de ani. În plus, domeniul de aplicare al dispozițiilor existente privind pensionarea anticipată a fost extins, inclusiv prin suspendarea, până în 2026, a indexării în funcție de speranța de viață a cotizației minime necesare, care fusese introdusă de reformele anterioare ale sistemului de pensii. În ceea ce privește dispozițiile respective, bugetul pentru 2019 a alocat fonduri în valoare de 0,2 % din PIB în 2019 și 0,5 % din PIB în 2020 și 2021, dar sunt așteptate costuri suplimentare și în anii următori. Nivelul ridicat al cheltuielilor publice aferente pensiilor comprimă alte elemente de cheltuieli sociale și de stimulare a creșterii, cum ar fi educația și investițiile, și limitează marjele pentru reducerea sarcinii fiscale globale ridicate și a nivelului crescut al datoriei publice. În plus, extinderea posibilității de pensionare anticipată ar putea afecta negativ oferta de forță de muncă, în condițiile în care Italia se situează deja sub media Uniunii în ceea ce privește participarea lucrătorilor în vârstă (55-64 de ani) pe piața forței de muncă, împiedicând astfel creșterea potențială și înrăutățind sustenabilitatea datoriei publice. Pentru a limita creșterea cheltuielilor cu pensiile, ar trebui puse în aplicare pe deplin reformele adoptate anterior ale sistemului de pensii, în vederea reducerii datoriei implicite rezultate din îmbătrânirea populației. În plus, s-ar putea realiza economii prin intervenția asupra drepturilor de pensie ridicate care nu corespund cotizațiilor, respectând, în același timp, principiile echității și proporționalității.

- (13) În ciuda încetinirii activității economice, rata de ocupare a forței de muncă a continuat să crească în 2018, deși într-un ritm ușor mai lent decât în anul precedent. Numărul persoanelor angajate a ajuns la 23,2 milioane la sfârșitul anului, depășind nivelurile din perioada anterioară crizei. Rata de ocupare (20-64 de ani) a crescut la 63 % anul trecut, dar este încă mult sub media Uniunii (73,2 %). În plus, diferențele regionale sunt considerabile, iar piața forței de muncă este în continuare segmentată, ponderea contractelor temporare mărindu-se și mai mult în 2018. Rata șomajului a scăzut la 10,6 %. Șomajul de lungă durată și șomajul în rândul tinerilor înregistrează în continuare rate ridicate, afectând creșterea potențială și coeziunea socială. Inactivitatea este răspândită în rândul femeilor, al persoanelor slab calificate și al tinerilor. În plus, proporția tinerilor (15-24 de ani) care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare este cea mai mare din Uniune, situându-se la 19,2 % în 2018. Munca cu fracțiune de normă involuntară este, de asemenea, larg răspândită, ceea ce indică un declin persistent pe piața forței de muncă.
- (14) Inegalitatea veniturilor și riscul de sărăcie sunt ridicate, disparitățile regionale și teritoriale fiind semnificative. În 2017, 28,9 % din populație era expusă riscului de sărăcie sau de excluziune socială, procentul înregistrat depășind nivelurile din perioada anterioară crizei și fiind cu mult peste media Uniunii din 2017 (22,4 %). Copiii, în special cei care provin dintr-un context de migrație, sunt afectați în mod deosebit. Sărăcia persoanelor încadrate în muncă este la un nivel ridicat și în creștere, în special în rândul lucrătorilor temporari și al persoanelor provenite dintr-un context de migrație. Lucrătorii independenți, care reprezintă 20,8 % din forța de muncă (față de media Uniunii de 13,7 %), sunt, în general, mai puțin protejați împotriva riscurilor sociale decât angajații. Accesul la o locuință adecvată și la prețuri accesibile este, de asemenea, o problemă, iar furnizarea de servicii sociale rămâne insuficient dezvoltată și fragmentată. Impactul transferurilor sociale asupra reducerii sărăciei și a inegalităților este printre cele mai scăzute din Uniune. Sistemul de combatere a sărăciei introdus în 2018 a fost înlocuit cu un nou sistem amplu („venitul de cetățenie”), care menține o abordare bazată pe incluziune activă, sub rezerva anumitor condiții. Sarcina administrativă considerabilă pe care o suportă serviciile de ocupare a forței de muncă și sociale reprezintă o provocare pentru punerea în aplicare a reformei. Impactul real al reformei va depinde de eficacitatea cu care politicile le oferă cetățenilor acces la un loc de muncă sau la un curs de formare profesională, de măsura în care sunt furnizate servicii sociale personalizate și de controalele efectuate. În special, capacitatea reală de a-i sprijini pe cei care au cea mai mare nevoie de ajutor va influența impactul asupra reducerii sărăciei și a excluziunii sociale. Rezultatele sistemului de sănătate sunt, în general, bune, în ciuda cheltuielilor situate sub media Uniunii. Cu toate acestea, furnizarea de asistență medicală variază în mare măsură de la o regiune la alta, afectând accesul, echitatea și eficiența, și ar putea fi îmbunătățită printr-o mai bună administrare și prin monitorizarea asigurării unor servicii standard. Trebuie pus un accent sporit pe serviciile de îngrijire la domiciliu și la nivelul comunității și pe serviciile de îngrijire de lungă durată, care sunt elemente esențiale pentru sprijinirea persoanelor cu handicap și a altor grupuri defavorizate.
- (15) Munca nedeclarată este larg răspândită în Italia, în special în regiunile sudice. Conform estimărilor Institutului Național de Statistică, economia neobservată a avut în 2016 o valoare de aproximativ 210 miliarde EUR (12,4 % din PIB). Aproximativ 37,2 % din această sumă poate fi atribuită muncii nedeclarate. Acest lucru afectează în special grupurile vulnerabile, cum ar fi migranții, femeile și minorii. Noua Agenție de Inspecție a Muncii, operațională din 2017, a acordat o atenție deosebită fenomenului „caporalato” din sectorul agricol, caracterizat de o incidență ridicată a neregulilor și de riscul de exploatare a forței de muncă, în special pentru migranții în situație neregulamentară. Este nevoie de o monitorizare atentă a măsurilor adoptate recent, precum și de măsuri suplimentare pentru a aborda și a preveni munca nedeclarată și exploatarea forței de muncă și pentru a asigura condiții de muncă echitabile și sigure. În fine, este important să se asigure faptul că punerea în aplicare a venitului de cetățenie maximizează stimulentele pentru munca cu forme legale și transformarea muncii nedeclarate în locuri de muncă cu forme legale, atât prin monitorizare atentă, cât și prin stimulente pozitive.
- (16) Îmbunătățirea serviciilor publice de ocupare a forței de muncă prin furnizarea mai multor resurse și a unor servicii de o calitate mai bună este esențială pentru punerea în aplicare a reformei privind noul sistem de venituri de cetățenie. În acest context al noului sistem de venituri de cetățenie pentru persoanele cu venituri mici și șomeri, politicile active eficace în domeniul pieței forței de muncă reprezintă un instrument important pentru reducerea fricțiunilor de pe piața forței de muncă și pentru stimularea cetățenilor să își caute un loc de muncă. În acest sens, este esențial ca serviciile de ocupare a forței de muncă să aibă suficient personal calificat. Este fundamental să se

acorde o asistență eficace pentru căutarea unui loc de muncă, în vederea consolidării formării și a actualizării competențelor și în scopul de a îmbunătăți mobilitatea forței de muncă și de a le oferi lucrătorilor competențele adecvate pentru a face față viitoarelor provocări de pe piața forței de muncă și unui mediu de lucru din ce în ce mai dificil și mai competitiv. Recent au fost luate unele măsuri pentru ca politicile active în domeniul pieței forței de muncă să devină mai eficace; printre aceste măsuri se numără definirea unor indicatori de monitorizare și a unor standarde minime, adoptarea unei strategii pentru șomerii de lungă durată și dezvoltarea unui instrument de stabilire a profilului calitativ. Cu toate acestea, eficiența generală a serviciilor publice de ocupare a forței de muncă și capacitatea acestora de a le găsi oamenilor locuri de muncă rămân slabe, performanțele variază foarte mult de la o regiune la alta, iar integrarea cu politicile sociale și educaționale este limitată. Cooperarea cu angajatorii este, de asemenea, redusă.

- (17) În Italia, disparitatea de gen în ceea ce privește ocuparea forței de muncă rămâne printre cele mai ridicate din Uniune, iar rata de ocupare a femeilor, deși ușor în creștere, este substanțial mai scăzută decât media Uniunii (53,1 % față de 67,4 % în 2018). Investițiile în servicii de îngrijire și participarea femeilor pe piața muncii sunt în continuare insuficiente, la fel ca și măsurile de promovare a egalității de șanse și a unor politici adecvate privind echilibrul dintre viața profesională și cea privată. Cu toate acestea, încă lipsește o strategie cuprinzătoare de promovare a participării femeilor pe piața forței de muncă. Deși concediul de paternitate obligatoriu a fost ușor prelungit de la 4 la 5 zile, sistemul de concediu pentru creșterea copilului rămâne inadecvat. Acest lucru, împreună cu serviciile subdezvoltate de îngrijire a copiilor și de îngrijire de lungă durată, tind să împiedice femeile cu copii sau cu alți membri de familie care au nevoie de îngrijire să lucreze. În 2017, doar 28,6 % din copiii cu vârste sub trei ani urmau un tip de educație formală timpurie, cu mult sub media Uniunii. Investițiile în serviciile de îngrijire a copiilor, de asistență medicală și de îngrijire de lungă durată ar trebui să țină seama de disparitățile geografice mari în ceea ce privește disponibilitatea acestor servicii. În plus, o sarcină fiscală ridicată pentru a doua persoană care contribuie la venitul familiei reduce stimulentele financiare pentru ca femeile să își înceapă activitatea profesională. O mai mare participare a femeilor la forța de muncă, însoțită de rate de activitate mai mari în general, ar putea stimula creșterea economică prin sporirea ofertei de forță de muncă, ar putea combate sărăcia și reduce riscurile sociale și financiare cauzate de îmbătrânirea populației.
- (18) Reforma prevăzută inițial a cadrului de negociere colectivă a avut ca scop alinierea remunerațiilor și a salariilor la condițiile economice de la nivel regional și de la nivel de întreprindere. În martie 2018, Confindustria a semnat un acord-cadru cu cele trei mari sindicate italiene (Cgil, Cisl și Uil), în vederea extinderii negocierilor de al doilea nivel. În plus, acordul sporește securitatea juridică prin stabilirea unor norme mai clare pentru reprezentarea partenerilor sociali în cadrul negocierilor și instituie un algoritm îmbunătățit pentru fixarea salariului minim. La sfârșitul anului 2018 asociația angajatorilor și cele trei mari sindicate au semnat primul acord de punere în aplicare privind reprezentativitatea și securitatea și sănătatea în muncă.
- (19) Pentru a promova o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, investițiile în educație și competențe sunt esențiale. Tendința de stagnare a productivității din Italia este afectată de deficiențele sistemului de învățământ și de formare și de cererea scăzută de competențe de nivel înalt. Îmbunătățirea calității sistemului de învățământ și de formare reprezintă o provocare majoră. Rata abandonului școlar (părăsirea timpurie a școlii) rămâne cu mult peste media Uniunii (14,5 % față de 10,6 % în 2018) și există disparități regionale și teritoriale ample în ceea ce privește rezultatele școlare. Deși ponderea finanțării alocate învățământului primar și secundar este, în linii mari, în concordanță cu media Uniunii, depunerea unor eforturi suplimentare pentru a atrage, a recruta și a motiva în mod eficace cadrele didactice ar putea contribui la îmbunătățirea rezultatelor învățării. Sistemul de recrutare este bazat pe cunoștințe într-o măsură mai mare decât pe competențe, în timp ce componenta de formare este limitată. În plus, salariile profesorilor din Italia rămân scăzute în comparație cu standardele internaționale și în raport cu cele ale lucrătorilor absolvenți ai unei forme de învățământ terțiar. Majorările salariale sunt mai lente decât cele din rândul cadrelor didactice din alte țări, iar perspectivele de carieră sunt mai limitate, bazându-se pe un singur parcurs profesional. Mai mult decât atât, promovările se bazează exclusiv pe vechime, nu pe merit. Acest lucru conduce la o atractivitate foarte redusă a profesiei de cadru didactic pentru persoanele cu înaltă calificare și la

descurajarea personalului didactic, fapt care, la rândul său, are un impact negativ asupra rezultatelor școlare ale elevilor. Sistemul de ucenicie a luat amploare în ultimii ani, dar măsurile adoptate au frânat progresele. Elevii și adulții italieni au printre cele mai slabe performanțe din Uniune în ceea ce privește competențele-cheie și abilitățile de bază. Participarea adulților la procesul de învățare este foarte limitată și în scădere, în contextul în care disparitatea în ceea ce privește ocuparea forței de muncă între persoanele înalt calificate și cele slab calificate este printre cele mai ridicate din Uniune. Actualizarea competențelor este necesară în special pentru competențele digitale. Până în prezent, s-au înregistrat progrese limitate în ceea ce privește dezvoltarea competențelor și a infrastructurilor digitale. Investițiile în capitalul uman reprezintă o condiție prealabilă pentru stimularea investițiilor publice și private, iar măsurile actuale de stimulare a competențelor digitale și a învățării în rândul adulților nu sunt abordate într-o manieră cuprinzătoare. Nivelurile competențelor digitale de bază și avansate se situează sub media Uniunii – doar 44 % dintre persoanele cu vârsta cuprinsă între 16 și 74 de ani dețin competențe digitale de bază (57 % în Uniune).

- (20) Nivelul scăzut al investițiilor în competențe încetinește tranziția Italiei către o economie bazată pe cunoaștere, frânând creșterea productivității și potențialul de îmbunătățire a competitivității care nu se bazează pe prețuri și a creșterii PIB-ului. Decalajele în materie de educație explică și productivitatea scăzută a microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici din Italia în comparație cu țările cu o situație similară. Învățământul terțiar este subfinanțat și fără personal suficient, iar sfera învățământului superior cu orientare profesională este limitată, în pofida ratelor ridicate de inserție profesională. Proportia absolvenților de studii universitare rămâne scăzută (27,9 % din populația cu vârste cuprinse între 30 și 34 de ani în 2018) și este însoțită de o disponibilitate relativ redusă a absolvenților de învățământ terțiar, în special în domeniile științifice și tehnice; investițiile specifice în competențe reprezintă o condiție prealabilă pentru stimularea investițiilor publice și private, în special a celor în active necorporale. Este necesar să fie încurajate studiile în domenii relevante pentru sectoarele care implică un grad ridicat de cunoștințe și să fie consolidate competențele specifice, cum ar fi cele digitale și financiare.
- (21) În special în sudul Italiei, firmele mai mici continuă să adopte într-o măsură limitată strategii de creștere a productivității, cum ar fi inovarea în materie de produse, procese și organizare. Investițiile în active necorporale au fost cu mult sub media Uniunii încă de la începutul anilor 2000. Cheltuielile întreprinderilor în materie de cercetare și dezvoltare reprezintă aproape jumătate din nivelul mediu înregistrat în zona euro. Sprijinul public pentru cheltuielile întreprinderilor în materie de cercetare și dezvoltare rămâne scăzut, deși cunoaște o îmbunătățire datorită rolului sporit al stimulentele fiscale. Cheltuielile publice pentru cercetare și dezvoltare se situează, de asemenea, sub media zonei euro. Un nivel scăzut de inovare ar putea încetini și tranziția către o economie verde. Pentru îmbunătățirea performanțelor înregistrate de Italia în domeniul inovării este nevoie de investiții suplimentare în active necorporale, precum și de un accent mai puternic pe transferul de tehnologie, ținând seama de deficiențele regionale și de dimensiunea firmelor. Au fost anunțate recent câteva măsuri în cadrul bugetului pentru a promova tehnologii inovatoare. Sprijinul public pentru cheltuielile întreprinderilor în materie de cercetare și dezvoltare poate fi îmbunătățit printr-o combinație echilibrată de măsuri directe și indirecte și printr-o evaluare aprofundată a stimulentele fiscale temporare existente, pentru ca cele mai eficiente dintre acestea să devină permanente. Măsurile de sprijinire a cunoașterii (cum ar fi clusterelor tehnologice) și a cooperării dintre firme ajută firmele mai mici, în special, să abordeze aceste dificultăți și să își sporească productivitatea scăzută.
- (22) Sunt necesare investiții pentru a îmbunătăți calitatea și durabilitatea infrastructurii țării. În sectorul transporturilor, Italia nu și-a îndeplinit strategia de investiții în infrastructură (*Connettere l'Italia*). S-au înregistrat progrese foarte limitate în ceea ce privește punerea în aplicare a investițiilor planificate în domeniul transportului feroviar și rutier, precum și în domeniul mobilității urbane durabile. Printre motivele care stau la baza acestei situații se numără întârzierile administrative, cheltuielile ineficiente, punerea incompletă în aplicare a Codului privind achizițiile publice și concesiunile și litigiile. Tabloul de bord al Uniunii privind transporturile arată că nivelul de calitate a infrastructurii din Italia este sub media Uniunii. Situația reparațiilor este o sursă clară de îngrijorare, după cum o demonstrează prăbușirea podului Morandi din Genova. Guvernul a acordat prioritate întreținerii și siguranței, elaborând un plan de monitorizare a stării de întreținere a întregii infrastructuri și înființând o nouă agenție responsabilă cu siguranța infrastructurii feroviare și rutiere. În acest sens, Italiei i s-a acordat, pentru 2019, o marjă de flexibilitate de 1 miliard EUR față de normele fiscal-bugetare ale Uniunii, pentru un plan de investiții menit să asigure siguranța infrastructurilor rutiere similare cu podul Morandi. Investițiile în soluții durabile de transport și infrastructură reprezintă, de asemenea, o modalitate de abordare a provocărilor legate de mediu. În vederea îndeplinirii obiectivelor ambițioase ale Uniunii pentru 2030 în domeniul energiei și al climei sunt necesare investiții verzi susținute. Planul energetic și climatic național integrat este o sursă-cheie de orientare pentru a stabili nevoile de investiții în domeniul decarbonizării și al energiei. Pentru a îmbunătăți infrastructura energetică, sunt necesare investiții care să contribuie la un sistem energetic mai rezilient, mai curat, mai sigur și mai flexibil, sporind în

același timp integrarea pieței și reducând diferențele de preț. Rețeaua italiană de energie electrică nu dispune încă de mijloace suficiente pentru a face față creșterii schimburilor transfrontaliere și amplorii unei game largi de surse regenerabile de energie, astfel cum se preconizează pentru 2030. Pentru reducerea cheltuielilor de urgență, inclusiv pentru infrastructură, sunt necesare investiții în prevenirea riscurilor hidrogeologice și seismice. Pentru anul 2019, Italiei i s-a acordat o marjă de flexibilitate de 2,1 miliarde EUR față de normele fiscal-bugetare ale Uniunii pentru acțiuni de prevenire a principalelor riscuri hidrogeologice. În fine, în sudul Italiei se realizează un număr insuficient de investiții eficiente în ceea ce privește gestionarea deșeurilor și infrastructura de alimentare cu apă, deși deficitul de apă și riscurile de secetă persistă. Fragmentarea sectorului, împreună cu profilul slab în materie de credit al operatorilor mai mici, rămâne o barieră în calea investițiilor. Investițiile, inclusiv în domenii precum răspunsul la schimbările climatice, sustenabilitatea mediului, prevenirea riscurilor și conectivitatea rurală ar contribui, de asemenea, la abordarea disparităților regionale. În zonele rurale, și rețeaua de bandă largă este mai puțin dezvoltată. În ceea ce privește acoperirea cu conexiuni de bandă largă de foarte mare viteză (cel puțin 100 Mbps), Italia continuă să rămână în urmă (având doar 24 % în comparație cu media Uniunii de 60 %) și se află aproape pe ultimul loc (al 27-lea), cu o rată de creștere încă foarte moderată. Se înregistrează rezultate mult sub mediile Uniunii atât în privința acoperirii cu conexiuni de bandă largă de foarte mare viteză, cât și în privința utilizării acestor conexiuni.

- (23) Capacitatea redusă a sectorului public, în special la nivel local, de a administra finanțarea reprezintă o barieră în calea investițiilor în toate sectoarele, din cauza procedurilor complexe, a suprapunerii responsabilităților și a gestionării defectuoase a ocupării forței de muncă în sectorul public. Competențele inadecvate din sectorul public limitează capacitatea de evaluare, selectare și gestionare a proiectelor de investiții. Astfel este subminată și punerea în aplicare a fondurilor Uniunii, domeniu în care Italia se situează sub media Uniunii. Calitatea mai scăzută a guvernantei în sudul Italiei limitează în mod semnificativ capacitatea de efectuare a cheltuielilor și de elaborare a politicilor. Îmbunătățirea capacității administrative este o condiție prealabilă pentru derularea eficace a investițiilor publice și pentru utilizarea fondurilor Uniunii, cu efecte pozitive asupra investițiilor private și asupra creșterii PIB-ului. Astfel de îmbunătățiri ar putea ameliora impactul investițiilor în domenii precum banda largă, transporturile, gestionarea apei și economia circulară, în special în sudul Italiei. Această zonă înregistrează întârzieri în principal în ceea ce privește investițiile intangibile. Îmbunătățirea capacității administrative a organismelor centrale și locale ar avea un impact pozitiv asupra planificării, evaluării și monitorizării proiectelor de investiții, precum și asupra identificării și soluționării eventualelor blocaje.
- (24) Creșterea eficienței administrației publice din Italia și a receptivității acesteia la nevoile întreprinderilor ar avea un impact pozitiv asupra mediului de afaceri, a investițiilor și a capacității firmelor de a valorifica oportunitățile de inovare. În 2015 a fost adoptată o lege cuprinzătoare de punere în aplicare a reformei administrației publice. Reforma a abordat majoritatea surselor de ineficiență, cum ar fi durata și complexitatea procedurilor, lipsa de transparență, gestionarea ineficace a ocupării forței de muncă în sectorul public, gestionarea ineficientă a întreprinderilor publice și digitalizarea redusă. Până la sfârșitul anului 2017, cea mai mare parte a reformei a fost pusă în aplicare, iar asigurarea respectării este în curs, cu sprijinul noii legi „Concretezza”. Totuși, planificarea inconsecventă, resursele financiare limitate și coordonarea insuficientă întârzie punerea în aplicare a serviciilor publice digitale în domenii-cheie, cum ar fi sistemele de plăți online, servicii care ar contribui la reducerea complexității și la creșterea transparenței. Vârsta medie ridicată și competențele digitale medii scăzute ale angajaților din sectorul public încetinesc și mai mult procesul respectiv. Cu toate acestea, atunci când obiectivele clare sunt însoțite de o aplicare efectivă, rezultatele sunt evidente, așa cum s-a întâmplat în cazul dezvoltării rapide a pieței electronice pentru administrațiile publice și în cazul facturării electronice. Reforma administrației publice din 2015 a avut în vedere, de asemenea, un nou cadru de reformare a gestiunii serviciilor publice locale. Curtea Constituțională a Italiei a declarat totuși, în noiembrie 2016, ca fiind neconstituțională procedura urmată pentru adoptarea anumitor decrete legislative, printre care se număra și cel privind serviciile publice locale. Prin urmare, este necesară o nouă inițiativă legislativă menită să promoveze eficiența și calitatea serviciilor publice locale, acordând totodată prioritate ofertelor competitive în detrimentul soluțiilor interne sau al subvențiilor directe.

- (25) Actualizarea documentului economic și financiar 2018 (NADEF 2018) a identificat printre factorii esențiali pentru relansarea investițiilor eficiente în Italia pregătirea proiectelor și îmbunătățirea calității ciclului de viață al proiectelor. În același document, a fost raportată constituirea unui fond specific de subvenții pentru pregătirea și revizuirea proiectelor majore de infrastructură. Un alt fond de subvenții a fost prevăzut pentru pregătirea proiectelor mai mici puse în aplicare de organismele locale. Cu toate acestea, decretele de punere în aplicare privind ambele fonduri nu au fost încă emise și este posibil ca alocarea prevăzută pentru aceste fonduri să fie mai mică decât cea prezentată inițial în DEF 2018. În legea bugetului pentru 2019, este menționată crearea unei „Centrale per la progettazione”, dar acest organism nu este încă operațional, iar crearea sa pare să necesite un efort pe termen mai lung. În ceea ce privește funcționalitatea, nu este clar modul în care „Centrale per la progettazione” va interacționa cu municipalitățile și cu alte organisme locale.
- (26) Îmbunătățirea mediului de afaceri ar facilita antreprenoriatul, iar ameliorarea condițiilor-cadru în materie de concurență ar favoriza o alocare mai eficientă a resurselor și creșterea productivității. Legea anuală privind concurența din 2015, adoptată în august 2017, trebuie să fie pusă în aplicare în mod corespunzător. În plus, în anumite sectoare, cum ar fi serviciile pentru întreprinderi și sectorul comerțului cu amănuntul, continuă să existe obstacole semnificative în calea concurenței. Îmbunătățirea calității cadrului de reglementare ar asigura condiții de concurență echitabile atât pentru platformele inovatoare, cât și pentru operatorii tradiționali, permițând valorificarea întregului potențial al economiei colaborative și al unei concurențe mai echitabile în toate sectoarele de activitate. Creșterea numărului de proceduri competitive de atribuire a contractelor de servicii publice și a contractelor de concesiune pentru accesul la bunuri publice ar avea un efect pozitiv asupra calității serviciilor. Lipsa stabilității în materie de reglementare în cadrul sistemului de achiziții publice ar putea periclita unele dintre principalele avantaje ale reformelor anterioare și ar putea contribui la amânarea investițiilor. Supravegherea pieței în ceea ce privește produsele revine mai multor organizații, prezintă numeroase suprapuneri și nu dispune de sisteme de coordonare eficiente. Se reduce astfel eficacitatea controalelor în ceea ce privește prevenirea concurenței neloiale din partea întreprinderilor care nu respectă normele.
- (27) Eficiența scăzută a sistemului de justiție civilă din Italia rămâne un motiv de îngrijorare. În 2017, în Italia, durata de soluționare a cauzelor litigioase civile și comerciale era încă printre cele mai lungi din Uniune, la nivelul tuturor gradelor de jurisdicție. În timp ce durata procedurilor a înregistrat o creștere în primă instanță în comparație cu 2016, reformele anterioare încep să aibă un efect pozitiv asupra duratei procesului în instanțele superioare, dar există încă posibilitatea de a limita recurgerea abuzivă la procese și de a asigura o funcționare mai eficientă a instanțelor. La Curtea Supremă de Casație, un număr mare de cauze noi, împreună cu rate mai scăzute de soluționare în cadrul secțiunii sale fiscale, afectează eficiența Curții și ridică semne de întrebare cu privire la sistemul de justiție fiscală în instanțele de prim grad și de al doilea grad de jurisdicție. În general, aplicarea adecvată a unor norme de procedură mai simple ar putea contribui la accelerarea decisivă a proceselor civile. În acest sens, a fost anunțată o reformă menită să simplifice procedura civilă, dar aceasta nu a fost încă prezentată parlamentului. Alte provocări sunt utilizarea încă limitată și inconsecventă a filtrului de inadmisibilitate pentru căile de atac în instanța de al doilea grad de jurisdicție, numeroasele posturi vacante pentru personalul administrativ și diferențele rămase între instanțe în ceea ce privește eficacitatea gestionării cauzelor.
- (28) Italia a înregistrat recent unele progrese în ceea ce privește îmbunătățirea cadrului său de combatere a corupției, inclusiv printr-o mai bună protecție a avertizorilor de integritate, printr-un rol mai important acordat Autorității Naționale Anticorupție în punerea în aplicare a acestui cadru și printr-o nouă lege anticorupție din ianuarie 2019. Această lege vizează să stimuleze detectarea și reprimarea corupției prin intermediul unor sancțiuni mai severe, al unor tehnici de anchetare mai bune și al unui sistem de clemență pentru cei care denunță acte de corupție. De asemenea, legea elimină termenele de prescripție după o condamnare în primă instanță, dar numai începând cu 2020. Această dispoziție reprezintă un pas pozitiv îndelung așteptat, în conformitate cu standardele internaționale. Totuși, combaterea corupției rămâne inefficientă în Italia, în principal deoarece durata procedurilor penale continuă să fie excesivă în absența unei reforme atât de necesare a procesului penal, inclusiv a sistemului de apel pentru a evita abuzul de procedură. În plus, persistă unele lacune în cadrul urmăririi penale pentru anumite infracțiuni, cum ar fi deturnarea de fonduri publice.

- (29) Băncile italiene au continuat să înregistreze progrese importante în ceea ce privește ajustarea bilanțului lor, în pofida unei presiuni reînnoite a pieței. Cu toate acestea, din cauza gradului ridicat de expunere a băncilor la obligațiunile suverane, volatilitatea pieței le-a afectat în mod negativ pozițiile de capital, exercitând presiuni asupra costurilor de finanțare și îngreunându-le accesul la finanțarea interbancară negarantată. Este necesar să se reducă în continuare stocul de credite neperformante și de credite puțin probabil să fie rambursate, în special în cazul băncilor mici și de importanță secundară, pentru a proteja stabilitatea financiară și a crește gradul de acordare de credite către operatorii economici. Dacă băncile, în special cele mai mici, ar înregistra progrese în ceea ce privește îndeplinirea cerințelor normative în materie de finanțare, s-ar stimula și reziliența sistemului la șocurile externe. Este, de asemenea, important să se abordeze problema profitabilității scăzute din punct de vedere structural a băncilor prin creșterea eficienței și prin optimizarea modelelor de afaceri. Punerea în aplicare în timp util a decretelor privind reforma în materie de insolvență ar contribui la accelerarea procedurilor încă lente de executare silită și de executare a garanțiilor reale și la consolidarea în continuare a rezilienței sectorului bancar. Orice compensație acordată de stat acționarilor și deținătorilor individuali de datorii subordonate ale băncilor care fac obiectul unor proceduri anterioare de lichidare administrativă ar trebui să fie strict direcționată în vederea abordării efectelor sociale ale cazurilor anterioare de vânzare inadecvată. Guvernanța în sistemul bancar ar trebui îmbunătățită în continuare, prin finalizarea cu promptitudine a reformei din 2015 a marilor bănci cooperative după ce s-a stabilit claritatea juridică.
- (30) Creditul bancar rămâne sursa dominantă de finanțare a întreprinderilor. Cu toate acestea, firmele mai mici și inovatoare întâmpină în continuare dificultăți în ceea ce privește accesul la credite, în special în sudul Italiei. Piața de capital este subdezvoltată în comparație cu alte state membre, inclusiv din cauza unor factori care limitează cererea, cum ar fi un nivel scăzut de educație financiară, teama de a pierde controlul asupra întreprinderii și cerințele administrative împovărătoare. În ultimii ani au fost introduse mai multe măsuri pentru a îmbunătăți accesul la finanțare, care se axează în principal pe canalul de creditare bancară, deși măsurile bazate de piață, cum ar fi mini-obligațiunile, piața investițiilor alternative, capitalul de risc și sprijinul public direct au ajutat, de asemenea, firmele mai mici și inovatoare să obțină acces la finanțare. Eliminarea, în cadrul bugetului pentru 2019, a facilității pentru capitalurile proprii ale întreprinderilor poate reduce stimulentele pentru ca firmele să utilizeze finanțarea prin capitaluri proprii. Stimularea eficace a accesului non-bancar la finanțare necesită luarea în considerare a nevoilor firmelor mai mici și inovatoare, precum și a capacității investitorilor de a evalua proiectele de investiții. Diversificarea surselor de finanțare ar proteja mai bine investițiile firmelor de șocurile din sectorul bancar, sprijinind totodată inovarea și creșterea.
- (31) Programarea fondurilor Uniunii pentru perioada 2021-2027 ar putea contribui la eliminarea unora dintre lacunele identificate în recomandări, în special în domeniile vizate de anexa D la raportul de țară pentru 2019. Acest lucru ar permite Italiei să utilizeze în mod optim fondurile respective pentru sectoarele identificate, ținând seama de disparitățile regionale. Consolidarea capacității administrative a țării de gestionare a acestor fonduri reprezintă un factor important pentru succesul acestei investiții.
- (32) În contextul semestrului european 2019, Comisia a efectuat o analiză cuprinzătoare a politicii economice a Italiei, pe care a publicat-o în raportul de țară pentru 2019. De asemenea, Comisia a evaluat Programul de stabilitate pentru 2019, Programul național de reformă pentru 2019, precum și măsurile prin care s-a dat curs recomandărilor adresate Italiei în anii precedenți. Având în vedere necesitatea consolidării guvernantei economice globale a Uniunii prin oferirea unei contribuții la nivelul Uniunii la deciziile naționale viitoare, Comisia a ținut seama nu numai de relevanța acestor programe pentru o politică bugetară și socioeconomică sustenabilă în Italia, ci și de conformitatea lor cu normele și orientările Uniunii.
- (33) Consiliul a examinat Programul de stabilitate pentru 2019 prin prisma acestei evaluări, iar avizul său ⁽⁸⁾ se reflectă îndeosebi în recomandarea 1 de mai jos.
- (34) Ținând cont de bilanțul aprofundat realizat de Comisie și de această evaluare, Consiliul a examinat Programul național de reformă pentru 2019 și Programul de stabilitate pentru 2019. Recomandările sale, formulate în temeiul articolului 6 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011, se reflectă în recomandările 1-5 de mai jos. Aceste recomandări contribuie, de asemenea, la punerea în aplicare a primelor patru recomandări pentru zona euro. Politicile fiscal-bugetare menționate în recomandarea 1 contribuie, printre altele, la corectarea dezechilibrelor legate de nivelul ridicat al datoriei publice,

⁽⁸⁾ În temeiul articolului 5 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97.

RECOMANDĂ ca, în 2019 și în 2020, Italia să întreprindă acțiuni astfel încât:

1. Să asigure o reducere nominală a cheltuielilor publice primare nete cu 0,1 % în 2020, ceea ce corespunde unei ajustări structurale anuale de 0,6 % din PIB. Să utilizeze veniturile excepționale pentru a accelera reducerea ponderii datoriei publice. Să reorienteze sarcina fiscală care apasă asupra forței de muncă către alte surse, inclusiv prin reducerea cheltuielilor fiscale și prin reformarea valorilor cadastrale depășite. Să combată evaziunea fiscală, în special cea sub forma omiterii facturării, inclusiv consolidând utilizarea obligatorie a plăților electronice și prin reducerea pragurilor legale pentru plățile în numerar. Să pună în aplicare pe deplin reformele anterioare în domeniul pensiilor, pentru a reduce ponderea pensiilor în cadrul cheltuielilor publice și a crea un spațiu pentru alte cheltuieli sociale și de stimulare a creșterii economice.
2. Să intensifice eforturile de combatere a muncii nedeclarate. Să se asigure că politicile active în domeniul pieței forței de muncă și politicile sociale sunt integrate în mod eficace și se adresează în special tinerilor și grupurilor vulnerabile. Să sprijine participarea femeilor pe piața forței de muncă printr-o strategie cuprinzătoare, inclusiv prin accesul la servicii de calitate de îngrijire a copiilor și de îngrijire de lungă durată. Să îmbunătățească rezultatele școlare, inclusiv prin investiții adecvate și specifice, și să încurajeze actualizarea competențelor, care să vizeze și consolidarea competențelor digitale.
3. Să axeze politica economică legată de investiții pe cercetare și inovare, precum și pe calitatea infrastructurii, ținând seama de disparitățile regionale. Să îmbunătățească eficacitatea administrației publice, inclusiv prin investiții în competențele funcționarilor publici, accelerând digitalizarea și mărind eficiența și calitatea serviciilor publice locale. Să abordeze problema restricțiilor care afectează concurența, în special în sectorul comerțului cu amănuntul și al serviciilor pentru întreprinderi, inclusiv printr-o nouă lege anuală a concurenței.
4. Să reducă durata proceselor civile la nivelul tuturor gradelor de jurisdicție, prin aplicarea și optimizarea normelor procedurale, inclusiv a celor în curs de examinare de către legiuitor și punând un accent special pe regimurile de insolvență. Să îmbunătățească eficacitatea luptei împotriva corupției prin reformarea normelor procedurale pentru a reduce durata proceselor penale.
5. Să încurajeze restructurarea bilanțului băncilor, în special pentru băncile mici și mijlocii, prin îmbunătățirea eficienței și a calității activelor, prin continuarea reducerii creditelor neperformante și prin diversificarea finanțării. Să îmbunătățească finanțarea nebanară pentru firmele mai mici și inovatoare.

Adoptată la Bruxelles, 9 iulie 2019.

Pentru Consiliu
Președintele
M. LINTILÄ